

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

กรอบความคิดในงานวิจัยครั้งนี้ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยสาระข้อค้นพบจากรายงานเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อค้นพบในการลงพื้นที่การวิจัยโดยการศึกษาสภาพจริงของชุมชนเป็นการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร ตอนที่ 2 การสังเคราะห์ประเด็นสถานการณ์ปัญหาของการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จากผู้รู้ (Key Informant) ในวงกว้าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตอนที่ 3 การศึกษาสถานการณ์จริงในพื้นที่ทั้งในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบท ด้วยการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยใช้วิธีการสังเกตและการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และตอนที่ 4 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและวิเคราะห์สถานการณ์ของการมีส่วนร่วม การจัดการเครือข่ายการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดังนั้นกรอบความคิดในการวิจัยในครั้งนี้จะประกอบด้วยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นที่มีปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย องค์ประกอบต่างๆ 3 กลุ่ม คือ 1) การมีส่วนร่วม 2) การจัดการเครือข่าย 3) การบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยมีตัวแปรตาม คือประสิทธิภาพของการทำงานของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตอนที่ 2 เป็นกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากผู้รู้ (Key Informant) ในวงกว้าง ประกอบด้วย 1) ประธานธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) (กลุ่มผู้บริหาร) 2) สมาชิกธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) กลุ่มต่างๆ 3) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา (ประชาชน) เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) หมายถึงการที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยตัวอย่างโดยยึดหลักความสะดวกเป็นสำคัญ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพ

ปัญหาและอุปสรรคการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายศรัทธาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายศรัทธาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในประเด็นของสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตอนที่ 3 เป็นกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกศรัทธาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) กลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ทั้งในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบทของอำเภอรามัน จังหวัดยะลา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายศรัทธาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายศรัทธาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 16 พื้นที่ๆ ละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตอนที่ 4 เป็นกลุ่มผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายศรัทธาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายศรัทธาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ประกอบด้วย 1) นายวัน มุหะมัดนอร์ มะทา 2) ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรงค์ พลาศัย 4) นายอับดุลเลาะ คาโอ๊ะมารียอ ส.ว.ยะลา 5) นายปรีชา ชนะกิจ กัจจร 6) พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่าผลการวิจัยสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ ดังนี้

1. การประเมินผลข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก พบว่า

1.1 ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งยึดถือเคร่งครัดต่อหลักศาสนา รักความสงบ การยึดมั่นในประเพณีวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มีวิถีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ดำรงชีวิตด้วยการทำการเกษตรโดยการปลูกยางพารา ข้าว ทุเรียน ลองกอง สับปะรด มะพร้าว เงาะ ระบบการปกครองส่วนใหญ่เป็นระบบอาวุโสจะให้ความเคารพและนับถือผู้ที่อาวุโสในชุมชน โดยอาจจะยกย่องให้เป็นผู้นำในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่อยากจนมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่รัฐบาลตั้งไว้ ฐานเศรษฐกิจในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเศรษฐกิจยุคดั้งเดิมพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน น้ำ แหล่งประมง ป่าไม้ ทรัพยากรชายฝั่ง ขาดผู้ประกอบการ จึงไม่ค่อยมีแหล่งจ้างงาน ขาดประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มอาชีพไม่มีเงินทุนประกอบกิจกรรมของกลุ่ม

เอกชนมักไม่มีส่วนร่วมในการลงทุนผลิตข้าวและพืชสวนในพื้นที่ราคาตกต่ำและไม่มีตลาดรองรับ ไม่มีความพร้อมในเรื่องภาษา ทำให้ไม่ความเข้าใจในด้านการตลาด

1.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

อาสาสมัครธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากขาดสวัสดิการ ขาดเครื่องแบบ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดการอุดหนุนงบประมาณจากภาครัฐโดยไม่มีค่าตอบแทนแต่อย่างใด ไม่มีเงินเดือน ไม่มีเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา เนื่องจากธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน ได้จัดสรรงบประมาณให้หมู่บ้านละ 20,000 บาท/เดือน เพื่อเป็นค่าประกอบเลี้ยง ค่าเครื่องอุปโภค บริโภค และค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์การอยู่เวรยาม ทั้งนี้เนื่องจากข้าราชการและภาครัฐไม่เข้าใจและเข้าใจไม่ถึงหลักการของการอยู่อย่างมุสลิมที่คืนสังคมไทย มุ่งดำเนินการครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นแต่มีเงื่อนไขในระยะที่ตายตัว จึงขาดความเข้าใจที่แท้จริง ต่องานผู้รับผิดชอบไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ทั่วถึง ไม่คำนึงถึงการสร้างความพร้อมของชุมชนในการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรม ทำให้ธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ไม่ได้รับมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน ทั้งเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยข้าราชการครู ความปลอดภัยของประชาชน การสลายแนวร่วม รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่จะรับมอบหมายเป็นการเฉพาะหน้าไม่มีการรับรู้ล่วงหน้าทำให้ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เงื่อนไขทางสังคมไม่เอื้อต่อการลดปัญหา (กฎ ระเบียบและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน, ปัญหาการเมืองภายในหน่วยงาน ภายในชุมชน ท้องถิ่น หมู่บ้าน)

ผู้นำเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จึงดำเนินงานบริหารงานในรูปแบบที่ให้อาสาสมัครธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) แก้ไขปัญหาโดยดำเนินการพร้อมๆ กันในด้านการดูแลรักษาความสงบในชุมชนผ่านกระบวนการประชุมติของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนในชุมชน โดยมีการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีผู้นำที่กล้าตัดสินใจภายใต้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ส่งเสริมศักยภาพธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยใช้นโยบายการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานร่วมกัน จัดกิจกรรมร่วมกันในทุกด้านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือ และการสร้างเสริมเครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม การพาณิชย์กรรม/ การบริการอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น โดยการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพ จัดตั้งกลุ่มด้านค้าขาย จัดตั้งกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่ จัดตั้งกลุ่มเกษตรเพื่อการค้า โดยใช้หลักการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เข้ามาพัฒนาภาคธุรกิจของชุมชนเพื่อความกินดี อยู่ดีของชุมชน

2. ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเครือข่ายธุรกิจความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นรูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายธุรกิจ

ความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่อำเภอรามัน จังหวัดยะลา พบว่ามีรายละเอียดที่ควรพิจารณา โดยเฉพาะในกลุ่มขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

1. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

อาสาสมัครสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการ โดยกระทำผ่านกลุ่มเพื่อกำหนดความต้องการของชุมชนดังนี้

1.1 ปัจจัยการค้นหาสาเหตุและความต้องการ

อาสาสมัครสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีโอกาสในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางพิจารณาทางแก้ไขของชุมชนโดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในลักษณะการพูดคุยกันในวงสนทนา (Dialogue) ของกลุ่ม หรือ “เวทีชาวบ้าน” เวทีแห่งการแลกเปลี่ยนร่วมกัน ซึ่งการแลกเปลี่ยนความรู้ฝึกฝึกระหว่างกันเรียกว่ากระบวนการ Socialization เป็นการเปลี่ยนสถานะของความรู้ในตัวบุคคลของบุคคลหนึ่งให้เป็นความรู้ในตัวบุคคลของบุคคลอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง (Tacit Knowledge to Tacit Knowledge) เพื่อให้เกิดเกลียวความรู้ (Knowledge spiral) ซึ่งจะนำไปสู่ข้อมูลของปัญหาและวางแผนป้องกัน หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาไปพร้อมกัน

1.2 ปัจจัยการวางแผนและดำเนินการ

ร่วมกันวางแผน กิจกรรม ตามที่ระดมกันคิดขึ้นมา แนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน กำหนดนโยบายการทำงาน วัตถุประสงค์ของโครงการออกมา และทรัพยากรต้องใช้ หลังจากที่มีระดมแนวความคิดแล้วใช้แนวทางสันติป้องปรามและป้องกัน ดังนั้นอาสาสมัครสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ได้ดำเนินการทำแผนร่วมกับชาวบ้าน กำหนดแผนและขั้นตอนคือ การไปประชาคมกับชาวบ้าน ในการแยกแยะข้อมูลค้นหาสาเหตุ ปัญหาของชุมชน เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างใดกับต้นตอของปัญหา เช่นปัญหาความยากจนของชุมชน อาสาสมัครสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ใช้นโยบายการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานร่วมกัน จัดกิจกรรมร่วมกันในทุกด้าน แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือ และการสร้างเสริมเครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนทั้งด้าน เศรษฐกิจ และสังคม การพาณิชย์กรรม/ การบริการ อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น โดยการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพ จัดตั้งกลุ่มด้านค้าขาย จัดตั้งกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่ จัดตั้งกลุ่มเกษตรเพื่อการค้า โดยใช้หลักการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายอาสาสมัครสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เข้ามาพัฒนาภาคธุรกิจของชุมชนเพื่อความกินดี อยู่ดีของชุมชนมีกิจกรรมเฝ้าระวังในตำบลหมู่บ้าน กิจกรรมป้องกันกลุ่มเสี่ยง การดูแลครอบครัวให้เข้มแข็ง มาตรการทาง

ตั้งคมมาบังคับใช้ ในตำบล หมู่บ้าน เมื่อได้แผนกิจกรรมที่เห็นพ้องต้องตรงกันตามที่ได้มีการวางแผนไว้

1.3 ปัจจัยการตัดสินใจ

มีการร่วมกันรับรู้ปัญหา ร่วมคิดตัดสินใจ โดยการเปิดเวทีการพูดคุย สนทนากลุ่ม ประชุม รายเดือน โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) พร้อมกับพี่เลี้ยงกลุ่มอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีปลัดอำเภอ ตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาร่วมรับฟัง และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาในชุมชน เนื่องจากประชาชนอยู่ในพื้นที่ย่อมรู้สาเหตุได้เป็นอย่างดี รับรู้ปัญหาว่ามันเกิดอย่างไร พร้อมทั้งจะหาทางแก้ไขได้ให้ถูกจุดที่สำคัญ ดีกว่าที่ภาครัฐจัดทำเอง ประชาชนในพื้นที่หาวิธีในการแก้ไขได้ โดยการระดมความคิด มีส่วนร่วมกันทุกคนในพื้นที่ กลุ่มอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาแบบสันติ ให้อภัยซึ่งกันและกัน รักกันเหมือนพี่น้อง ญาติมิตร ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี

1.4 ปัจจัยการปฏิบัติการ

ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ยังคงอาศัยการจัดการตามองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เริ่มต้นจากการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกมาหลายครั้ง หลายหนเป็นการเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไปผ่านการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันเพราะความรู้ที่ได้จากการปฏิบัตินั้นอยู่ในรูปแบบทักษะประสบการณ์อันละเอียดอ่อน และเป็นความรู้เชิงคุณภาพจึงต้องอาศัยเวลา ในการทำความเข้าใจเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการและลักษณะการก่อเหตุอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้ทักษะความชำนาญเฉพาะบุคคลมาประกอบในการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า จนกระทั่งกลายเป็นความรู้ของชุมชน สะท้อนให้เห็นถึงการมีอยู่ของวิถีคิด ความมีตัวตนของผู้สืบสาน และการสั่งสมในสาระและบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป การถ่ายทอดความรู้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ เพราะอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งประสบการณ์และความรู้ในตัวบุคคล ผ่านการปฏิบัติจริง เป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้ จนกลายเป็นทักษะการทำงานของอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

1.5 ปัจจัยการประเมินผล

ร่วมกันประเมินผลจากที่ได้มีการดำเนินกิจกรรมไปแล้วว่าจะสำเร็จหรือไม่อย่างไรมีปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม จะต้องมาพูดคุยกันตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความสำเร็จ เมื่อเกิดความสำเร็จแล้วจะต้องเฝ้าระวังปัญหาให้เกิดขึ้น โดยมีการส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาต่างๆ โดยการแจ้งเตือนในกับอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อจะเตรียมการหรือวางแผนมิให้เกิดขึ้นมาอีก

1.6 ปัจจัยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ใช้วิธีการดำเนินการที่จะสร้างความ

ร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนเพื่อนำไปสู่การยอมรับวิธีปฏิบัติให้แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง อาศัยการใช้สื่อต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าต้องการจะแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง อาศัยงานชุมชนสัมพันธ์เป็นสื่อ การลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้อาสาสมัครชดชชรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นที่รักใคร่ถูกอกถูกใจ ยอมรับและเชื่อถือของชุมชนและรู้สึกภูมิใจที่มี ชรบ. สบายใจที่มีอาสาสมัครชดชชรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

2. ปัจจัยด้านการจัดการเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของชดชชรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในงานวิจัยนี้พบความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเครือข่ายดังนี้

2.1 ปัจจัยการจัดบรรยากาศ

การสร้างมิตรภาพที่ดีในการทำงาน จึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างหนึ่ง เพื่อให้อาสาสมัครชดชชรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เกิดความผูกพัน เป็นหนึ่งเดียวกันกับเพื่อนร่วมงานในทีมเสริมสร้างความเข้าใจ ค่านิยม และปลูกฝังความเป็นไทย สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือของครอบครัวและชุมชนในการสนับสนุนให้ผู้นำศาสนาและบุคลากรท้องถิ่นที่มีความรู้ภาษามลายูท้องถิ่นและอาหรับมีส่วนร่วมในการสอนภาษาไทย ปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อจัดระบบและโครงสร้างการบริหารเป็นการเฉพาะให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานอัตลักษณ์และกิจกรรมทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนพื้นที่ และฟื้นฟูวิถีสังคมที่มีความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครชดชชรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ให้มีทักษะความรู้สามารถประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข

2.2 การจัดการแบบมีส่วนร่วม

อาสาสมัครชดชชรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มุ่งเน้นการรวมตัวของอาสาสมัครชดชชรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในชุมชนต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม โดยสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนต่างๆ เพื่อมุ่งให้เกิดการรวมตัวกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการสร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น ในการสร้างอสังหาริมทรัพย์จะใช้แรงงานจากชดชช ชรบ. มาช่วยดูแลทรัพย์สินเพื่อไม่ให้เกิดการลักขโมย นอกจากนี้การนำสินค้าทางการเกษตรออกมาจากพื้นที่รอบนอกก็จะอาศัยชดชช ชรบ. นำออกมาเนื่องจากนักธุรกิจไม่กล้าเดินทางเข้าไปในพื้นที่ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนและชดชช ชรบ. ดังนั้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในภาคธุรกิจ เช่น การรวมกลุ่มเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ต่างๆ โดยอาศัยทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีความโดดเด่น มาสร้างอาชีพให้กับชุมชน เช่น กลุ่มของฝากของที่ระลึก กิรชรามัน แห่ล่งกำเน็ดปลามังกร กลุ่มผลิตยาหม่อง กลุ่มผลิตผ้าคลุมผม ฯลฯ พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้การ

พัฒนาทักษะอาชีพแก่อาสาสมัครครูรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) สนับสนุนการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ วิชากิจชุมชน โรงงานขนาดเล็ก และธุรกิจอื่นๆ รวมทั้งการจัดตั้งสหกรณ์ และเสริมสร้างการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและหลักศาสนา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาต่อไป

2.3 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของ ชรบ. ที่ตรงตรงประเด็น คือการให้ประชาชนแก้ไขปัญหาของแต่ละหมู่บ้านและชุมชน โดยให้ภาคส่วนราชการสนับสนุนแก่ชุมชนนั้น มุมมองสภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเชิงกลยุทธ์จากประชาชนสู่ประชาชน จะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่มีภาวะผู้นำสูง และเกิดความร่วมมือมากกว่า ด้วยเหตุผลที่ว่า การจัดการปัญหาของ ชรบ. นั้น ในการปฏิบัติงานที่ดีจำเป็นจะต้องมีผู้นำที่ดี เมื่อมีผู้นำดี ผู้นำมีภาวะผู้นำในการนำชุมชน ก็สามารถสั่งการและส่งผลทำให้ทุกอย่างติดตามไปด้วย ซึ่งคุณลักษณะของผู้นำที่มีภาวะผู้นำไว้ว่าจะต้องประกอบไปด้วย 5 F คือ 1) มีเป้าหมายที่ชัดเจน (Focus) มีความมุ่งมั่น ศรัทธา ตั้งมั่น ในสิ่งที่ตั้งใจทำอย่างแน่วแน่ 2) มีความยืดหยุ่น (Flexibility) มีความคิดและการกระทำที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และความ เป็นจริงที่แปรเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริง 3) มีความรวดเร็ว (Fast) มีความรวดเร็วในการคิดและตัดสินใจ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่กดดันและคับขัน ต้องมีความสามารถมีความคล่องแคล่วว่องไวต่อการแก้ปัญหา 4) ความเป็นกัลยาณมิตร (Friendly) ความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน รู้จักประสานงาน ทั้งคนที่มีความคิดเห็นที่ตรงกันและไม่ตรงกัน ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความจริงใจ ใฝ่หาใจทีมงาน และ 5) มีความสนุกสนาน (Fun) สร้างบรรยากาศในการทำงานที่สนุกสนาน ไม่ตึงเครียด ยิ้มแย้ม แจ่มใส มองปัญหาและคนรอบข้างในแง่บวก

2.4 ปัจจัยด้านผู้ร่วมงาน

อาสาสมัครครูรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นกลุ่มชนในชุมชนที่รวมกลุ่มเพื่อ การปฏิบัติงานช่วยสร้างความสงบ ลดความขัดแย้งในชุมชน โดยใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุดเกิดประโยชน์ กับประชาชนไม่เลือกปฏิบัติ คลายความระแวง นำไปสู่ความไว้วางใจของประชาชน มีปฏิสัมพันธ์ ในเชิงแลกเปลี่ยนเพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น มีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียน การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกัน โดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว ตลอดจนการจัดกิจกรรมร่วมกันในทุกด้านแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้นจึงมีผู้ร่วมงานที่ดีทุกคนยึดหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติที่ “ต้องทำ” และ “อยากทำ” มีความภาคภูมิใจในคุณค่า และศักดิ์ศรีและยอมรับการปรองดองอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติที่มีความยืดหยุ่นและความหลากหลายทางศาสนา ชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์และวิถีท้องถิ่น ทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้น มีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น

2.5 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

อาสาสมัครชุกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีการสร้างเสริมเครื่องมืออุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้มีความพร้อมในการทำงาน ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร การเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้แหล่งข้อมูลที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือเพื่อนำไปสร้างกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาและกลไกรองรับในการพัฒนาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร

ชุกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ชรบ. อาศัยการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยมีจุดประสงค์ เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ความคิด อันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และต้องอาศัยความสามัคคีของคนในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนา มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

2.7 ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมร่วมกัน

สำหรับปัจจัยด้านกิจกรรมชุกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ชรบ. มีหลักคิดในการทำงาน ดังนี้ 1) ต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนงาน 2) ต้องมีการทำความเข้าใจเรื่องการจัดการในสิ่งที่จะทำทุกเรื่อง 3) การทำงานต้องไม่มีเงื่อนไข 4) การทำงานต้องประณีต ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ในการป้องกันและพึ่งพาตนเองจะเป็นหลักสำคัญที่กระทรวงมหาดไทยจะต้องนำมาวางแนวความคิดการทำงานให้กับประชาชนในชุมชนเพื่อปรับเปลี่ยนวิถีความเป็นอยู่ให้สามารถประกอบอาชีพ จะส่งผลในเรื่องต่างๆ ตามมา อาทิเช่น การศึกษาและสาธารณสุข โดยการใช้เป็นตัวอย่างของเครือข่าย ชรบ. และมีการประเมินเพื่อติดตามการทำงานโดย มิติที่ว่า 1) ประชาชนมีความต้องการอาชีพที่ยั่งยืน สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น 2) ความปลอดภัยในการติดต่อค้าขายจะต้องได้รับการคุ้มครองจากหน่วยงานราชการ โดยปราศจากการประทุษร้ายและใช้แบบอย่างจากเครือข่าย ชรบ. เป็นแบบอย่างให้กับประชาชนในชุมชน

3. ปัจจัยด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของชุกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ชรบ.

3.1 ปัจจัยการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ แบ่งเป็นสองส่วน คือการวิเคราะห์ปัจจัยด้านภารกิจและผลผลิต อันได้แก่ กฎหมาย นโยบาย ค่านิยม สิ่งที่ต้องปฏิบัติและการดำเนินงาน

ในการพัฒนาปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จะต้องคำนึงถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย ค่านิยม สิ่งที่ต้องปฏิบัติและการดำเนินงาน โดยมีกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานเช่น 1) เน้นกระบวนการแก้ไขนโยบายในเฉพาะกลุ่มคน และนโยบายนั้นต้องแก้ไขกลุ่มสร้างปัญหา กลุ่มเสี่ยง โดยเน้นรักษากลุ่มดี ผ่านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านค่านิยมที่เป็นประชาคมติของชุมชน เช่น กลไกการเฝ้าระวังป้องกันและบริการช่วยเหลืองานสาธารณะสังคม 2) การเตรียมทีมงานและแกนนำในชุมชน เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน 3) ในการ

เตรียมชุมชน เพื่อการศึกษาข้อเท็จจริง พฤติกรรม ศักยภาพคนในชุมชน เช่น กิจกรรมค้นหาปัญหาในชุมชนและค้นหาศักยภาพที่ดีในชุมชน ปัจจัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก สถานการณ์ปัญหาและสาเหตุการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษารวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนย่อมจะชัดเจนและตรงประเด็นจะส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาและแก้ไขให้ตรงจุด สนับสนุนให้อาสาสมัครชุดเฝ้าระวังรักษาหมู่บ้าน (ชรบ.) มีความพร้อมเฝ้าระวังหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามภารกิจงานการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

ปัจจัยการจัดทำกลยุทธ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้และระบบข้อมูลการติดต่อสื่อสารความเข้าใจต่อบทบาทและหน้าที่การประชาสัมพันธ์โดยผ่านการอบรมสัมมนา

ในการจัดทำกลยุทธ์ ยึดหลักการมีสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมอย่างมีการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดีของอาสาสมัครชุดเฝ้าระวังรักษาหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่ในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้วยอาสาสมัครชุดเฝ้าระวังรักษาหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่เองเพราะปัญหาของประชาชนในพื้นที่เกิดจากสาเหตุใด ปัญหาอะไร คนในพื้นที่ย่อมรู้ดีกว่าคนอื่น ดังนั้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและสาเหตุการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนย่อมจะชัดเจนและตรงประเด็นจะส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาและแก้ไขให้ตรงกับสถานการณ์จริง สนับสนุนให้อาสาสมัครชุดเฝ้าระวังรักษาหมู่บ้าน (ชรบ.) มีความพร้อมเฝ้าระวังหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสร้างความเข้าใจเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามภารกิจงานการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน โดยอาศัยปัจจัยเรื่องข้อมูลการอบรม สัมมนา จะเป็นการเปิด โอกาสและขจัดอุปสรรคได้

ปัจจัยการปฏิบัติตามกลยุทธ์

อาสาสมัครชุดเฝ้าระวังรักษาหมู่บ้าน (ชรบ.) ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำกลยุทธ์ และนโยบายไปสู่แผนการดำเนินงาน โดยมีการจูงใจ สร้างความตระหนักรู้ สร้างทัศนคติที่ดี โดยกำหนดรายละเอียดด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณหรือวิธีการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการสร้างแรงจูงใจ ให้เกิดการตระหนักรู้นี้ สามารถเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม โครงสร้างหรือระบบการบริหาร เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เครือข่ายอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทราบว่าเป้าหมายของตนเองที่ชัดเจนนั้นคืออะไร และควรที่จะดำเนินการในเรื่องใดก่อน ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจเป้าหมายที่ไม่คลาดเคลื่อนแล้ว ช่วยให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมพอดี

ปัจจัยการประเมินกลยุทธ์

ใช้ในการตรวจสอบกิจกรรมและผลการดำเนินงานของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน มีการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างผล

การดำเนินงานจริงและผลการดำเนินงานที่ต้องการ เป็นการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามกลยุทธ์และการปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่มีความเบี่ยงเบนไปจากแผนที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อสร้างความแน่ใจว่าการใช้ทรัพยากร ทั้งด้านการเงิน วัสดุ ตลอดจนการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานของสมาชิกเครือข่ายสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้านจะไปในทิศทางที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่โอกาสและอุปสรรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการควบคุม ตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ผู้นำเครือข่ายสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยการควบคุมกำกับกลยุทธ์

เพื่อติดตามการปฏิบัติงานตามแผนและการปรับปรุงแผนการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน ทุกชุมชนจะได้รับการควบคุมกำกับกลยุทธ์จากเจ้าหน้าที่รัฐที่จะทำการจัดวางระบบการควบคุมและระบบสนับสนุนต่างๆ เพื่อแสวงหาข้อมูลและข้อสรุปในการวัดผลงานกับมาตรฐานการปรับแก้ และการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานในการทำงานของสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้านเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน มีการยืดหยุ่นตามความจำเป็นในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายโดยมีการตรวจสอบพิจารณาว่ากลยุทธ์ที่วางไว้สามารถปฏิบัติตามให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อการปฏิบัติงานได้หรือไม่ทำให้การทำงานของสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้านขาดความคล่องตัวในการล่าช้าในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก รวมถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของ ชรบ. ในพื้นที่อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชาชน (อาสาสมัครสุขภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งยึดถือเคร่งครัดต่อหลักศาสนา รักความสงบขี้อึดมั่นในประเพณีวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มีวิถีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ดำรงชีวิตด้วยการทำการเกษตรโดยการปลูกยางพารา ข้าว ทุเรียน ลองกอง สับปะรด มะพร้าว เงาะ ส่งผลให้พื้นฐานเศรษฐกิจในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเศรษฐกิจยุคดั้งเดิมพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน น้ำ แหล่งประมง ป่าไม้ ทรัพยากรชายฝั่ง ขาดผู้ประกอบการ จึงไม่ค่อยมีแหล่งจ้างงาน ขาดประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มอาชีพไม่มีเงินทุนเพื่อประกอบกิจกรรมของกลุ่ม เอกชนมักไม่มีส่วนร่วมในการลงทุน ผลผลิตข้าวและพืชสวนในพื้นที่ราคาตกต่ำและไม่มีตลาดรองรับ ไม่มีความพร้อมในเรื่องภาษา ทำให้ไม่มี

ความเข้าใจในด้านการตลาด นอกจากนี้ระบบการปกครองส่วนใหญ่เป็นระบบอาวุโสจะให้ความเคารพและนับถือผู้ที่อาวุโสในชุมชนโดยอาจจะยกย่องให้เป็นผู้นำในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่รัฐบาลตั้งไว้ โดยทุกคนให้ความเห็นว่า ถึงแม้การเข้ามาเป็นอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีความสนใจในการที่จะดูแลความสงบและปลอดภัยของหมู่บ้านในการป้องกันแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเองในด้านต่างๆ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ให้ปฏิบัติและให้เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยราชการและเจ้าหน้าที่ ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหารในทุกระดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Theoits and Hewitt (2001) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เป็นอาสาสมัครมีทั้งเพื่อต้องการหาประสบการณ์ชีวิต เพิ่มทักษะทางสังคม และต้องการทำประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และอีกนัยหนึ่งเป็นการทำเพื่อพระเจ้า และประสบการณ์ที่ได้รับเป็นการสร้างเสริมสุขภาพทางใจ เพิ่มความมั่นใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง และช่วยให้มีเพื่อน มีสังคมมากขึ้น

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.)

อาสาสมัครรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากขาดสวัสดิการ ขาดเครื่องแบบ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดการอุดหนุนงบประมาณจากภาครัฐ โดยไม่มีค่าตอบแทนแต่อย่างใด ไม่มีเงินเดือน ไม่มีเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา เนื่องจากรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน โดยได้จัดสรรงบประมาณให้หมู่บ้านละ 20,000 บาท/เดือน เพื่อเป็นค่าประกอบเลี้ยง ค่าเครื่องอุปโภค บริโภค และค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์การอยู่เวรยาม ทั้งนี้เนื่องจากข้าราชการและภาครัฐไม่เข้าใจและเข้าใจไม่ถึงหลักการของการอยู่อย่างมุสลิมที่ดีในสังคมไทย มุ่งดำเนินการครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นไปแต่มีเงื่อนไขในระยะที่ตายตัว จึงขาดความเข้าใจที่แท้จริงต่องาน ผู้รับผิดชอบไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ทั่วถึง ไม่คำนึงถึงการสร้างเสริมความพร้อมของชุมชน ในการเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรม ทำให้รักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ไม่ได้รับมือหมายภารกิจที่ชัดเจน ทั้งเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยข้าราชการครู ความปลอดภัยของประชาชน การสลายแนวร่วม รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แต่จะรับมือหมายเป็นการเฉพาะหน้าไม่มีการรับรู้ล่วงหน้าทำให้ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เจื่อนใจทางสังคมไม่เอื้อต่อการลดปัญหา (กฎระเบียบและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ปัญหาการเมืองภายในหน่วยงาน ภายในท้องถิ่น หมู่บ้าน) สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิพนธ์ จันทเวทย์ศิริ (2550) จากสภาพข้อเท็จจริงพบว่า การจัดบริการการแพทย์ฉุกเฉินในประเทศไทย ประชาชนยังไม่ได้รับถึงการบริการการแพทย์ฉุกเฉินที่ดี เพราะด้านแนวนโยบายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานการออกปฏิบัติงานยังทำได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ รถพยาบาลมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยในการดูแลผู้ป่วย ขาดการประชาสัมพันธ์ และการช่วยเหลือและนำผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินส่งโรงพยาบาล

นอกจากนี้ยังขาดกลไกการจัดการที่มีประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนยังมีส่วนร่วมในการดำเนินการน้อยมาก

ปัญหาความยากจนเนื่องจากอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมส่งผลให้พื้นฐานเศรษฐกิจในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเศรษฐกิจยุคดั้งเดิมพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน น้ำ แหล่งประมง ป่าไม้ ทรัพยากรชายฝั่ง ขาดผู้ประกอบการ จึงไม่ค่อยมีแหล่งจ้างงาน ขาดประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรเพื่อพัฒนาท้องถิ่น กลุ่มอาชีพไม่มีเงินทุนเพื่อประกอบกิจกรรมของกลุ่มเอกชนมักไม่มีส่วนร่วมในการลงทุน ผลผลิตข้าวและพืชสวนในพื้นที่ราคาตกต่ำและไม่มีตลาดรองรับ ไม่มีความพร้อมในเรื่องภาษา ทำให้ไม่ความเข้าใจในด้านการตลาดในการแก้ไขปัญหาความยากจน ผู้นำเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จึงดำเนินงานบริหารงานในรูปแบบที่ให้อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) แก้ไขปัญหาโดยดำเนินการพร้อมๆ กันในด้านการดูแลรักษาความสงบในชุมชนผ่านกระบวนการประชามติของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน โดยมีการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีผู้นำที่กล้าตัดสินใจภายใต้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ส่งเสริมศักยภาพชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) โดยใช้นโยบายการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานร่วมกัน จัดกิจกรรมร่วมกันในทุกด้านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการสร้างเสริมเครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม การพาณิชย์กรรม/ การบริการ อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น โดยการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพ จัดตั้งกลุ่มด้านค้าขาย จัดตั้งกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่ จัดตั้งกลุ่มเกษตรเพื่อการค้า โดยใช้หลักการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เข้ามาพัฒนาภาคธุรกิจของชุมชนเพื่อความกินดีอยู่ดีของชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ William, Steers & Terborg (1995) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำของโรงเรียน 89 แห่งในประเทศสิงคโปร์ พบว่ารูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านการสร้างบารมี การคำนึงถึงความเป็นเอกัตถะบุคคล การกระตุ้นปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กร พฤติกรรมกลุ่ม และความพึงพอใจในการทำงานของครู และส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Keller (1992) ได้ศึกษาระยะยาว (longitudinal study) เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับผลการปฏิบัติงานของกลุ่มโครงการพัฒนาและกลุ่มโครงการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวทำนายที่ดีในเรื่องคุณภาพของโครงการและเงินทุน และผลการปฏิบัติงาน ในช่วงเวลาที่ 1 และช่วงเวลาที่ 2 คือ 1 ปีหลังจากช่วงเวลาที่ 1 และพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวทำนายที่ดีกว่าในการวัดคุณภาพของโครงการวิจัย นอกจากนี้ในปี 1995 เขายังได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สร้างความแตกต่าง โดยศึกษากลุ่มโครงการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรม (industrial R&D) จำนวน

66 กลุ่ม การศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสาเหตุของการเกิดคุณภาพโครงการที่สูงขึ้นในโครงการวิจัยต่างๆ อีกด้วย

ตอนที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่การนำเสนอรูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

จากการที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อสรุป ความสอดคล้องของปัจจัยในงานวิจัย ทั้งการสังเคราะห์เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นสอดคล้องกันของผู้รู้จากการสังเกตและการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นต่างๆ และมีความคิดเห็นฉันท์มติ (Consensus) และยอมรับในปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา มีรายละเอียดดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน

อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการ โดยกระทำผ่านกลุ่มเพื่อกำหนดความต้องการของชุมชนดังนี้

1. การค้นหาสาเหตุและความต้องการ

อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีโอกาสในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางพิจารณาทางแก้ไขของชุมชน โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในลักษณะการพูดคุยกันในวงสนทนา (Dialogue) ของกลุ่ม หรือ “เวทีชาวบ้าน” เวทีแห่งการแลกเปลี่ยนร่วมกัน ซึ่งการแลกเปลี่ยนความรู้ฝึกฝึกระหว่างกันเรียกว่ากระบวนการ Socialization เป็นการเปลี่ยนสถานะของความรู้ในตัวบุคคลของบุคคลหนึ่งให้เป็นความรู้ในตัวบุคคลของบุคคลอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง (Tacit Knowledge to Tacit Knowledge) เพื่อให้เกิดเกลียวความรู้ (Knowledge spiral) ซึ่งจะนำไปสู่ข้อมูลของปัญหาและวางแผนป้องกัน หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาไปพร้อมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jame L. Creighton (2546: 12) สำหรับการปกครองท้องถิ่น ก็มีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมมาก หากไม่เปิด โอกาสให้มีส่วนร่วมก็จะเกิดความขัดแย้งและชุมชนก็แบ่งออกเป็นพวกเป็นฝ่ายได้ง่าย ดังนั้นการมีส่วนร่วมจะมีโอกาสลดระดับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้คือ 1) ชุมชนอาจเกิดความรู้ถึงถึงความหวาดกลัว หรือเกิดมีความเสี่ยงสูงถ้าโครงการนั้นๆ เกิดขึ้น โดยขาดการมีส่วนร่วม 2) ประชาชนจะไปรวมตัวเป็นกลุ่ม เป็นพวก (พันธมิตร) กันแน่นแฟ้นมากขึ้น 3) เริ่มขยายขอบเขตของประเด็นปัญหาออกไปเรื่อยๆ 4) การสื่อสารระหว่างคู่อริเกิดการบิดเบือนมากยิ่งขึ้น กลุ่มมีความเชื่อเหมือนกันก็จะหันหน้าเข้าหากันแต่ไม่ฟังข่าวสารจากฝ่ายอื่น (ทำให้ลดโอกาสที่จะแก้ไขปัญหาก็สำเร็จน้อยลง) 5) จุดยืนจะกลายเป็นจุดที่ตายตัวสุดโต่ง ยากที่จะปรับลดลงมาตกลง

กัน ได้ 6) เปลี่ยนเป้าหมายเป็นความรุนแรง คิดทำร้าย – ทำลายผู้อื่น ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งทางอารมณ์ ทางจิตใจ หรือทางร่างกายโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลใดๆ

2. การวางแผนและดำเนินการ

ร่วมกันวางแผน กิจกรรม ตามที่ระดมกันคิดขึ้นมา แนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน กำหนดนโยบายการทำงาน วัตถุประสงค์ของโครงการออกมา และทรัพยากรต้องใช้ หลังจากที่มิระดม แนวความคิดแล้วใช้แนวทางสันติ ป้องปรามและป้องกัน ดังนั้นอาสาสมัครอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ได้ดำเนิน ทำแผนร่วมกับชาวบ้าน กำหนดแผนและขั้นตอนคือ การไปประชุมกับชาวบ้าน ในการแยกแยะข้อมูลค้นหาสาเหตุ ปัญหาของชุมชน เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างไรกับต้นตอของปัญหา เช่นปัญหาความยากจนของชุมชน อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ใช้นโยบายการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานร่วมกัน จัดกิจกรรมร่วมกันในทุกด้านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือ และการสร้างเสริมเครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม การพาณิชย์กรรม/ การบริการ อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น โดยการจัดตั้งกลุ่มฝึกวิชาชีพ จัดตั้งกลุ่มด้านค้าขาย จัดตั้งกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่ จัดตั้งกลุ่มเกษตรเพื่อการค้า โดยใช้หลักการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เข้ามาพัฒนาภาคธุรกิจของชุมชนเพื่อความกินดีอยู่ดีของชุมชนมีกิจกรรม เฝ้าระวังในตำบลหมู่บ้าน กิจกรรมป้องกันกลุ่มเสี่ยง การดูแลครอบครัวให้เข้มแข็ง มาตรการทางสังคมมาบังคับใช้ในตำบล หมู่บ้าน เมื่อได้แผนกิจกรรมที่เห็นพ้องด้วยกันตามที่ได้มีการวางแผนไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รมย์สิทธิ์ วิริยาธรรม (2556) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้เพราะหากเจ้าหน้าที่ หรือนักพัฒนาต้องการแต่ผลงาน การพัฒนาวัตถุให้เสร็จสิ้นโดยฉับไว ก็จะดำเนินการวางแผนงานเสียด้วยตนเอง ผลที่ตามมาคือ เมื่อขาดเจ้าหน้าที่ ชาวชนบทก็จะไม่สามารถดำเนินการวางแผนงานได้ด้วยตนเอง สิ่งนี้อาจเป็นความยากลำบากที่ผลักดันให้เจ้าหน้าที่ หรือนักพัฒนาทำหน้าที่เป็นเพียงเพื่อนของชาวชนบท ในการช่วยวางแผน เพราะชาวชนบทโดยทั่วไปมีการศึกษาน้อย แต่ถ้าเราไม่ทำให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ โอกาสที่ชาวชนบทจะได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองในการวางแผนดำเนินงานก็จะหมดไป เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องทำใจให้ได้ ว่าการศึกษาใดก็ตาม ต้องเริ่มความยากง่าย เร็วช้า จากระดับของผู้จะรับการศึกษา มิใช่จากระดับความรู้ความสามารถของผู้ให้การศึกษาและยังสอดคล้องกับ ถวิลวดี บุรีกุล (2552) กล่าวว่า ระดับการวางแผนร่วมกันและการตัดสินใจ เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจและวางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่ง

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้อนุญาตตุลาการเพื่อปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกันๆ

3. การตัดสินใจ

มีการร่วมกันรับรู้ปัญหา ร่วมคิดตัดสินใจ โดยการเปิดเวทีการพูดคุย สันทนาการกลุ่ม ประชุมรายเดือน โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) พร้อมกับพี่เลี้ยงกลุ่มอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีปลัดอำเภอ ตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาร่วมรับฟัง และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาในชุมชน เนื่องจากประชาชนอยู่ในพื้นที่ย่อมรู้สาเหตุได้เป็นอย่างดี รับรู้ปัญหาว่ามันเกิดอย่างไร พร้อมทั้งจะหาทางแก้ไขให้ถูกจุดที่สำคัญ ดีกว่าที่ภาครัฐจัดทำเอง ประชาชนในพื้นที่หาวิธีในการแก้ไขได้โดยการระดมความคิด มีส่วนร่วมกันทุกคนในพื้นที่ กลุ่มอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาแบบสันติ ให้อภัยซึ่งกันและกัน รักกันเหมือนพี่น้องญาติมิตร ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดีสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพรัชล ตันอุค ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนทำด้วยการตัดสินใจของตนเองไม่มีแรงกดดันจากกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่นหรือการตอบแทนบุญคุณ ผู้ที่เคยให้การอุปการะ ช่วยเหลือ แสดงให้เห็นถึงการแยกบทบาทการแสดงออกทางด้านการเมืองกับเรื่องส่วนตัวอย่างชัดเจน ทั้งนี้คนในครอบครัวและเพื่อนบ้านยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการแสดงออกหรือความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน โดยมีช่องทางเฉพาะตัวเช่น การขอทำกิจกรรมสำหรับชุมชน ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ การเป็นตัวแทนกลุ่มต่างๆ ประกอบกับชุมชนเห็นความสำคัญให้โอกาส โดยมีผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง คือปัญหาได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด การได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนสามารถทำแผนพัฒนาชุมชนด้วยชุมชนเองทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการต่างๆ หากพิจารณาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมข้างต้น สำหรับช่องทางและลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนของผู้นำชุมชน มีลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การเป็นประธานในพิธีการต่างๆ การกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับชุมชน การเข้าร่วมงานบุญงานศพของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินการตามแผนงาน โครงการของชุมชนปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน ผลประโยชน์ที่พึงได้รับให้ชัดเจน

4. การปฏิบัติการ

ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ยังคงอาศัยการจัดการตามองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เริ่มต้นจากการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกมาหลายครั้งหลายหนเป็นการเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไปผ่านการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันเพราะความรู้ที่

ได้จากการปฏิบัติที่ขึ้นอยู่กับรูปแบบทักษะประสบการณ์อันละเอียดอ่อน และเป็นความรู้เชิงคุณภาพ จึงต้องอาศัยเวลาในการทำความเข้าใจ เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการและลักษณะการก่อเหตุอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้อย่างยิ่งที่จะใช้ทักษะความชำนาญเฉพาะบุคคลมาประกอบในการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า จนกระทั่งกลายเป็นความรู้ของชุมชน สะท้อนให้เห็นถึงการมีอยู่ของวิถีคิด ความมีตัวตนของผู้สืบสาน และการสั่งสมในสาระและบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป การถ่ายทอดความรู้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ เพราะอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งประสบการณ์และความรู้ในตัวบุคคล ผ่านการปฏิบัติจริง เป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้ จนกลายเป็นทักษะการทำงานของอาสาสมัคร ชุมชนศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเกียรติ วอนเพียร (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลสำรอง โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานในการปฏิบัติงาน ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผน ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำสุด และยังสอดคล้องกับตัวแบบกระบวนการน่าน โยบายไปปฏิบัติของ Van Meter Donald and Van Horn Carl (1975, p 463) ในประเด็นของคุณสมบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ พบว่า ปัญหาที่ประสบอยู่เสมอในการน่าน โยบายไปปฏิบัติตามตัวแบบกระบวนการน่าน โยบายไปปฏิบัติ คือการขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ขัดขวาง การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ชื่อน่าสังเกตประการหนึ่งคือ จำนวนบุคลากรรวมทั้งหน่วยงาน มักไม่ค่อยขาดแคลน แต่ในบางจุดของหน่วยงานเท่านั้นที่มีปัญหาเรื่องกำลังคน ทั้งนี้สาเหตุสำคัญคือการกระจายตัวของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ มักไม่สมดุลและไม่สอดคล้องกับลักษณะความจำเป็นของแต่ละงานในหน่วยงาน นอกจากนี้ปัญหาเรื่องปริมาณแล้ว คุณภาพของบุคลากรก็เป็นปัญหาสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน หลายครั้งบุคลากรที่มีอยู่ขาดความรู้ความชำนาญในงาน ต้องฝึกฝนอบรมให้คล่องแคล่ว ซึ่งต้องใช้เวลาและหลายครั้งเมื่อมีทักษะพอเพียงที่จะใช้ประโยชน์ได้แล้วก็อาจย้ายงานหรือลาออกไปก็มี การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงานก่อให้เกิดความล่าช้า และความผิดพลาด ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมาก

5. การประเมินผล

ร่วมกันประเมินผลจากที่ได้มีการดำเนินกิจกรรมไปแล้วว่าจะสำเร็จหรือไม่อย่างไร มีปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม จะต้องมาพูดคุยกันตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความสำเร็จ เมื่อเกิดความสำเร็จแล้วจะต้องเฝ้าระวังปัญหาให้เกิดขึ้น โดยมีการส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาต่างๆ โดยการแจ้งเตือนในกับอาสาสมัครชุมชนศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อจะเตรียมการหรือวางแผนมิให้เกิดขึ้นมามีอีกสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ สุทระนะ (2553, หน้า 64-77) ทำการศึกษาประสิทธิผลของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล

สันกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ แม้ว่าจะปฏิบัติตามขั้นตอน ในการจัดทำทุกประการ แต่ไม่ประสบความสำเร็จด้วยข้อจำกัดในด้านบทบาทหน้าที่การให้บริหารสาธารณะที่บัญญัติไว้ในระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถดำเนินการได้หรือไม่สามารถดำเนินการได้

6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ใช้วิธีการดำเนินการที่จะสร้างความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เพื่อนำไปสู่การยอมรับวิถีปฏิบัติให้แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง อาศัยการใช้สื่อต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าต้องการจะแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง อาศัยงานชุมชนสัมพันธ์เป็นสื่อ การลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นที่รักใคร่ถูกอกถูกใจ ยอมรับและเชื่อถือของชุมชนและรู้สึกภูมิใจที่มี ชรบ. สบายใจที่มีอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุมพล พิษพันธ์ไพศาล (2554) เสนอแนะเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม คือควรมีการเตรียมการอย่างรอบด้านในการอนุรักษ์มรดกโลก ได้แก่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน มีการประชาสัมพันธ์ การปลูกฝังให้คนมีจิตสำนึกในการหวงแหน และอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมและโบราณสถาน ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือจัดเตรียมบุคลากร ให้เพียงพอแก่การปฏิบัติการร่วมกันในการดูแลรักษา ให้มีความสะอาดตามาขึ้นชมอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกิจกรรมในงานอนุรักษ์มรดกโลก ร่วมกันสอดส่องดูแลและตักเตือนผู้บุกรุก ตั้งสอนลูกหลานให้ได้รับรู้และเห็นคุณค่าของโบราณสถานและมรดกโลกทางวัฒนธรรมพระนครศรีอยุธยา

การจัดการเครือข่าย

1. การจัดบรรยากาศ

การสร้างมิตรภาพที่ดีในการทำงาน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่ง เพื่อให้อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เกิดความผูกพัน เป็นหนึ่งเดียวกันกับเพื่อนร่วมงานในทีมเสริมสร้างความเข้าใจ ค่านิยม และปลูกฝังความเป็นไทย สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือของครอบครัวและชุมชนในการสนับสนุนให้ผู้นำศาสนาและบุคลากรท้องถิ่นที่มีความรู้ภาษามลายูท้องถิ่นและอาหรับ มีส่วนร่วมในการสอนภาษาไทย ปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อจัดระบบและโครงสร้างการบริหาร เป็นการเฉพาะให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานอัตลักษณ์และกิจกรรมทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนพื้นที่ และฟื้นฟูวิถีสังคมที่มีความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ให้มีทักษะความรู้สามารถประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศรพิบูล ไชยเมือง และคณะ (2558) ปัจจัยการเสริมสร้างเครือข่ายทางสังคมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนา

กลุ่มทางสังคมได้ใช้ระบบขนบธรรมเนียมประเพณีในการสร้างวิถีชีวิต และวิถีความเป็นอยู่ด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเกื้อกูลกันในสังคม และการมีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยวิธีการสร้างกลุ่มองค์กรเครือข่ายมี 12 ขั้นตอนได้แก่ 1) ผู้ริเริ่ม 2) หาแนวร่วม 3) การประสานงาน 4) คณะกรรมการ 5) วัตถุประสงค์ 6) กติกา 7) ทูต 8) การบริหารจัดการ 9) กิจกรรม 10) ประชาสัมพันธ์ 11) ขยายผล และ 12) ติดตามประเมินผลสำหรับคุณภาพการบริหารจัดการ ตามความหมายของชุมชน คือกระบวนการปรับเปลี่ยนหลักคิด คือการสร้างคนด้วยการสร้างหลักคิด แล้วนำไปสู่หลักการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดหลักความยั่งยืน ประการที่สองการบริหารงบประมาณ โปร่งใสและมีความต่อเนื่อง ประการที่สามการพัฒนาที่ตรงความต้องการของชุมชน และประการสุดท้ายการสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันในพื้นที่ชุมชน โดยมีปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ

2. การจัดการแบบมีส่วนร่วม

อาสาสมัครศึกษาคความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มุ่งเน้นการรวมตัวของอาสาสมัครศึกษาคความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในชุมชนต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม โดยสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนต่างๆ เพื่อมุ่งให้เกิดการรวมตัวกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการสร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น ในการสร้างอสังหาริมทรัพย์จะใช้แรงงานจากชุด ชรบ. มาช่วยดูแลทรัพย์สินเพื่อไม่ให้เกิดการลักขโมย นอกจากนี้การนำสินค้าทางการเกษตรออกมาจากพื้นที่รอบนอกก็จะอาศัย ชุด ชรบ. นำออกมาเนื่องจากนักธุรกิจไม่กล้าเดินทางเข้าไปในพื้นที่ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนและชุด ชรบ. ดังนั้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในภาคธุรกิจ เช่น การรวมกลุ่มเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ต่างๆ โดยอาศัยทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นมาสร้างอาชีพให้กับชุมชน เช่น กลุ่มของฝากของที่ระลึก กริชรามัน แหล่งกำเนิดปลามังกร กลุ่มผลิตยาหม่อง กลุ่มผลิตผ้าคลุมผม ฯลฯ พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้การพัฒนาทักษะอาชีพแก่อาสาสมัครศึกษาคความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) สนับสนุนการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ วิสาหกิจชุมชน โรงงานขนาดเล็ก และธุรกิจอื่นๆ รวมทั้งการจัดตั้งสหกรณ์ และเสริมสร้างการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและหลักศาสนา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยา จันทร์แดง (2554) พบว่า นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน

3. ภาวะผู้นำ

การปฏิบัติงานของ ชรบ.ที่ตรงจุดและตรงประเด็น โดยให้ประชาชนแก้ไขปัญหาของแต่ละหมู่บ้านและชุมชน โดยให้ภาคส่วนราชการสนับสนุนแก่ชุมชนนั้น มุมมองสภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดการเชิงกลยุทธ์ จากประชาชนสู่ประชาชน จะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ตรงจุด

มากกว่า ด้วยเหตุผลที่ว่า การจัดการปัญหาของ ชรบ. ดังนั้นการปฏิบัติงานที่ดีจำเป็นจะต้องมีผู้นำที่ดี เมื่อผู้นำดีทุกอย่างก็ย่อมจะดีตามไปด้วย ซึ่งคุณลักษณะของผู้นำที่ดีภาวะผู้นำจะต้องประกอบไปด้วย 5 F คือ 1) มีเป้าหมายที่ชัดเจน (Focus) มีความมุ่งมั่น ศรัทธา ตั้งมั่นในสิ่งที่ตั้งใจทำอย่างแน่วแน่ 2) มีความยืดหยุ่น (Flexibility) มีความคิดและการกระทำที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และความ เป็นจริงที่แปรเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริง 3) มีความรวดเร็ว (Fast) มีความรวดเร็วในการคิดและตัดสินใจ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่กดดันและคับขัน ต้องมีความสามารถมีความคล่องแคล่วว่องไวต่อการ แก้ปัญหา 4) มีความเป็นกัลยาณมิตร (Friendly) มีความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน รู้จักประสานงาน ทั้งคนที่มีความคิดเห็นที่ตรงกันและไม่ตรงกัน ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความจริงใจ ไว้วางใจทีมงาน และ 5) มีความสนุกสนาน (Fun) สร้างบรรยากาศในการทำงานที่สนุกสนาน ไม่ตึงเครียด ยิ้มแย้ม แจ่มใส มองปัญหาและคนรอบข้างในแง่บวกสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tichy & Devanna (1990) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้นำระดับสูงของบริษัท 12 แห่ง ในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำเหล่านี้มีกระบวนการดำเนินการ 3 ระยะในการเริ่มสร้างและเปลี่ยนแปลง ภารกิจคือ ระยะแรก เริ่มต้นโดยผู้นำต้องให้การยอมรับถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ระยะที่สองคือ การสร้างวิสัยทัศน์ใหม่ และระยะสุดท้ายคือการดำเนินการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร โดยได้สรุปคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ว่าประกอบด้วย การยอมรับว่าตนเองเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ มีความศรัทธาในตัวผู้อื่นและไวต่อการรับรู้ความต้องการของ บุคคลอื่น สามารถสร้างค่านิยมที่ชัดเจนให้เป็นกรอบพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้ และมีความยืดหยุ่น เปิดใจกว้างให้ทุกคนได้เรียนรู้ประสบการณ์มีทักษะด้านความคิด และเชื่อถือวิธีการ คิดที่อิงหลักวิชาการ มีความรอบคอบ ในการคิดวิเคราะห์และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีมุมมอง ใหม่หลากหลายและยังสอดคล้องกับหลักการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล หรือ (Good Governance) สากลนั้นตามที่ UNDP กำหนดไว้มี 9 หลักการด้วยกัน คือ 1) การมีส่วนร่วม (Participation) 2) นิติธรรม (Rule of Law) 3) ความโปร่งใส (Transparency) 4) การตอบสนอง (Responsiveness) 5) การ มุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-oriented) 6) ความเสมอภาค/ ความเที่ยงธรรม (Equity) 7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) 8) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) 9) วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision)

4. ผู้ร่วมงาน

อาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นกลุ่มชนในชุมชนที่รวมกลุ่มเพื่อ การปฏิบัติงานช่วยสร้างความสงบ ลดความขัดแย้งในชุมชนโดยใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุด ประโยชน์ เกิดกับประชาชนไม่เลือกปฏิบัติ คลายความระแวง นำไปสู่ความไว้วางใจของประชาชน ทำให้มี ปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนเพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น มีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียน การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกัน โดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุดรักษาความปลอดภัย

หมู่บ้าน มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว ตลอดจนการจัดกิจกรรมร่วมกันในทุกด้าน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้นจึงมีผู้ร่วมงานที่ดีทุกคนยึดหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติที่ “ต้องทำ” และ “อยากทำ” มีความภาคภูมิใจในคุณค่าและศักดิ์ศรีและยอมรับการปรองดองอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติที่มีความยืดหยุ่น และความหลากหลายทางศาสนา ชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์และวิถีท้องถิ่น ทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นมากขึ้น มีการเรียนรู้ระหว่างกัน มากขึ้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ เอี่ยมดี (2556) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการนำนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านความเหมาะสมในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาพบว่าขาดระบบการติดตามผล และการประสานงานที่ดี ระบบเครือข่ายไม่ครอบคลุม ไม่กระจายอำนาจให้สถานศึกษา ภาระงานไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหา และได้เสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่าควรใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการที่มีลักษณะเน้นการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (Mobilization of Education Resource) กลยุทธ์ของการนำการบริหารจัดการที่ดีมาประยุกต์ใช้การสร้างร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (Participations) และการบริหารจัดการที่มีความเป็นอิสระ คล่องตัว ในการสร้างความโดดเด่นทางวิชาการของตัวเอง ควรนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบท สภาพแวดล้อม และทรัพยากรของเขตพื้นที่การศึกษา

5. เทคโนโลยี

อาสาสมัครศึกษาค้นคว้าความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีการสร้างเสริมเครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้มีความพร้อมในการทำงาน ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร การเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้แหล่งข้อมูลที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือเพื่อนำไปสร้างกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาและกลไกรองรับในการพัฒนาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ระบุว่าสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายของชุมชนโดยเฉพาะการทำให้ชุมชน (Community) มีความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึงและตรวจสอบทางการเมือง การปกครองของรัฐเพราะชุมชนเป็นรูปแบบพื้นฐานของกลุ่มการเมือง การปกครองในสังคมมนุษย์มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากสังคมการเมืองแบบอื่นๆ เมื่อชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการเมือง การปกครองของรัฐมากยิ่งขึ้น โดยการได้รู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานรัฐ หรือราชการ ในฐานะที่เป็นผู้ปกครอง ผู้ดำเนินโครงการต่างๆ ของรัฐ ชุมชนจะสามารถมีส่วนร่วม และร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ตรวจสอบเพื่อสร้างความโปร่งใส และประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

6. การติดต่อสื่อสาร

ศึกษาค้นคว้าความปลอดภัยหมู่บ้าน ชรบ. อาศัยการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความคิด อันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เพื่อนำมา

ใช้ในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และต้องอาศัยความสามัคคีของคนในพื้นที่เพื่อให้การพัฒนามีความสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูฑาทิตย์ วัฒนะธรรม นนท์ (2551) การรับรู้ข่าวสารและประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตลาดน้ำ พบว่า การศึกษาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตลาดน้ำ ทั้ง 3 แห่ง ไม่มีแผนประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะ แต่จะมีหน่วยงานของตลาดน้ำ แต่ละแห่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง และได้รับความช่วยเหลือจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้ง สื่อมวลชนภายนอกในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งตลาด น้ำ ทั้ง 3 แห่ง จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและวัตถุประสงค์ ที่ได้กำหนดไว้ สื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้มากที่สุดและมีประสิทธิภาพสูงที่สุดก็คือ สื่อโทรทัศน์ เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง สำหรับปัญหาที่พบจากการดำเนิน งานประชาสัมพันธ์จะแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานที่ ส่วนผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ในตลาด น้ำทั้ง 3 แห่ง มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการ เดินทาง และคิดว่าสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด ซึ่งเมื่อกลุ่มตัวอย่างได้เห็นสื่อแล้ว จึงตัดสินใจมาเที่ยว โดยมีเหตุผลที่ต้องการพักผ่อน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังคิดว่าข้อมูลจากสื่อ ประชาสัมพันธ์ที่ดึงดูดใจมากที่สุด ก็คือ ภาพบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของตลาดน้ำ และกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะกลับมาเที่ยวที่ตลาดน้ำอีกในอนาคต

7. การจัดกิจกรรมร่วมกัน

ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ชรบ. จะประกอบด้วยหลักคิดในการทำงาน ดังนี้ 1) ต้อง มีการประชุมเพื่อวางแผนงาน 2) ต้องทำความเข้าใจเรื่องการจัดการในสิ่งที่จะทำทุกเรื่อง 3) การทำ งานต้องไม่มีเงื่อนไข 4) การทำงานต้องประณีต ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ในการป้องปรามและพึ่งพาตนเอง จะเป็นหลักสำคัญที่กระทรวงมหาดไทยต้องนำมาวางแผนการทำงานให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อปรับเปลี่ยนวิถีความเป็นอยู่ให้สามารถประกอบอาชีพ จะส่งผลในเรื่องต่างๆ ตามมา อาทิเช่น การศึกษาและสาธารณสุขโดยการใช้ตัวอย่างของเครือข่าย ชรบ. และมีการประเมินเพื่อติดตามการ ทำงาน โดยมีมติที่ว่า 1) ประชาชน มีความต้องการอาชีพที่ยั่งยืน สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น 2) ความปลอดภัยในการติดต่อค้าขายจะต้องได้รับการคุ้มครองจาก หน่วยงานราชการ โดยปราศจากการประทุษร้าย และใช้แบบอย่างจากเครือข่าย ชรบ. เป็นแบบอย่าง ให้กับประชาชนในชุมชนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Maeroff (1983) ได้นำหลักการเพื่อความ สำเร็จในความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังที่ความสำเร็จด้านการ เรียนรู้ของนักเรียนภายใต้หลักการของพันธมิตรทางวิชาการ ดังนี้ 1) การเป็นหุ้นส่วนกัน จะต้องมีการส่งข่าวสารต่อกันระหว่างผู้ที่เป็นหุ้นส่วน มีการเจรจาโต้ตอบ พิจารณาร่วมกันในสาระของข่าว สารนั้นๆ 2) จะต้องขจัดความเป็นทางการแบบดั้งเดิมที่สร้างความแตกต่างออกไป 3) เป็นรูปแบบ ของความเป็นหุ้นส่วนของความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบยั่งยืน

ในการแก้ปัญหาไม่ใช่เป็นการเฉพาะและเป็นการพัฒนาการทางปัญญาควบคู่กันไป 4) รางวัลของความเป็นพันธมิตร ไม่ใช่ความสำเร็จของวัตถุประสงค์หรือการแก้ไขปัญหาเท่านั้น แต่เป็นรางวัลที่อยู่ในรูปแบบของความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อพันธมิตรที่ได้รับการยอมรับในความสามารถในคุณค่าแห่งคนที่ได้กระทำในสิ่งที่ตนเองเกิดคุณค่าเชิงคุณธรรมที่ได้มีการเสียสละต่อสาธารณะ 5) ลักษณะของความร่วมมือแบบพันธมิตร มีลักษณะของการมุ่งไปสู่การปฏิบัติ ไม่ใช่เพื่อการเน้นกลไกความล่าช้า (Red tape) เป็นศัตรูของความร่วมมือแบบพันธมิตรและยังสอดคล้องกับการวิจัยของ Riley (1997) เสนอแนวคิดว่าการรวมพลังมีลักษณะธรรมชาติแบบเดียวกับเครือข่าย (Networks) และโรงเรียนควรดำเนินการรวมพลังโดยการสร้างเครือข่าย ความสำเร็จของเครือข่ายและการรวมพลังขึ้นอยู่กับความไว้วางใจ ความเป็นปึกแผ่น ความซื่อสัตย์ และความไม่เห็นแก่ตัว การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยตามกฎหมาย การปฏิรูปการศึกษาปี ค.ศ. 1988 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ให้องค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีบทบาทในการจัดการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดการบริหารโดยเครือข่ายในระดับโรงเรียนและสถาบันต่างๆ ในปี ค.ศ. 1994 มีการจัดตั้งหน่วยงานแบบบูรณาการระดับเขตการศึกษา (Integrated Regional Office: IRO) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายของโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน เช่น สภาโรงเรียนและการฝึกอบรม (Training and Enterprise Councils = TEC) เป็นต้น นอกเหนือจากการกระจายอำนาจการบริหารแล้ว ผลจากการบริหารงานโดยเครือข่ายทำให้เกิดความเป็นธรรม (Equity) มีการดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) และการรวมพลังทำงาน (Collaboration) ในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ Callal & Ashwork (2004) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือและร่วมทำงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ พบว่าสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิผลของสถานประกอบการกับสถานศึกษา คือ 1) ความเต็มใจของทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือกัน 2) มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ตรงกันรวมทั้งมีวิสัยทัศน์ร่วมของทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3) ความเคารพและเชื่อใจกันและกัน 4) การติดต่อสื่อสารที่มีระหว่างกัน 5) ภาวะผู้นำทั้งสองฝ่ายที่สามารถหลอมรวมบูรณาการเอกลักษณ์ กลวิธี การปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนวัตกรรมของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน 6) การยอมรับความแตกต่างของกันและกัน 7) การยืดหยุ่นด้วยเวลาและอื่นๆ กับความเต็มใจที่จะลองทำ 8) ความรู้ใหม่ ทักษะใหม่ และวิถีคิดใหม่ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร นโยบาย และกฎเกณฑ์ต่างๆ ขององค์กร

การบริหารเชิงกลยุทธ์

1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์

พัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จะต้องคำนึงถึงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน เช่น 1) เน้นกระบวนการแก้ไขในเฉพาะกลุ่มคน กลุ่มสร้างปัญหา กลุ่มเสี่ยง และเน้นรักษากลุ่มดีผ่านกระบวนการประชามติของชุมชน เช่น กลไกการเฝ้าระวังป้องกันและบริการช่วยเหลืองานสาธารณะสังคม 2) การเตรียมทีมงานและแกนนำในชุมชน เพื่อความ

เข้าใจที่ชัดเจน 3) การเตรียมชุมชน เพื่อการศึกษาข้อเท็จจริง พฤติกรรม ศักยภาพคนในชุมชน เช่น กิจกรรมค้นหาปัญหาในชุมชนและค้นหาศักยภาพที่ดีในชุมชน ดังนั้นการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาและสาเหตุ การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนย่อมจะชัดเจนและตรงประเด็นจะส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาและแก้ไขให้ตรงจุด สนับสนุนให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีความพร้อมเฝ้าระวังหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภารกิจงานการรักษาความสงบเรียบร้อย ในชุมชนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Unno (2012: unpedge) ได้ศึกษาพวกเรารักในหลวง : การปกครองในลักษณะที่เป็นข้อยกเว้น การยินยอมของประชาชนและองค์กรที่เป็นสื่อเจรจาในชุมชนอิสลามภาคใต้ของไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาความไม่สงบเริ่มขึ้นในหลายรูปแบบ เช่น การยิง การวางระเบิด การปล้นขโมยอาวุธ การวางเพลิง การแพร่กระจายใบปลิว การโค่นต้นไม้ การวางตะปูบนถนน โดยมีเป้าหมายหลักที่หัวหน้าฝ่ายเจ้าหน้าที่และฝ่ายพลเรือนที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านความมั่นคง ประกอบกับการโต้ตอบของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น ทำให้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ นอกจากนี้การวิจัยยัง พบว่านอกจากชาวบ้านจะพบกับความรุนแรงทางกายแล้ว ชาวบ้านยังถูกกดดันให้คิดหนัก สงสัยในเรื่องอัตลักษณ์ของความเป็นตัวตนว่า ตนเป็นใคร ขึ้นกับหน่วยปกครองใด อิสลาม มาเลย์ ไทย หรือพระเจ้าแผ่นดิน ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มของอิสลามก็เกิดขึ้นอยู่เนืองๆ เป็นครั้งคราวและขนบธรรมเนียมบางอย่างของมาเลย์ก็ยังคงไม่เป็นที่ยอมรับของพวกหัวอนุรักษ์นิยมที่สำคัญยิ่ง คือความเป็นอิสลามและความเป็นมาเลย์ เห็นว่ามีความลำบากที่จะยอมรับความเป็นอุดมการณ์ของรัฐที่ต้องเกี่ยวพันกับพุทธศาสนาและกลุ่มชาติพันธุ์ไทย ถึงแม้พระเจ้าอยู่หัวจะเป็นที่ยอมรับในหมู่อิสลาม และมาเลย์ แต่คุณลักษณะนี้ก็ถอยถดถลง เนื่องจากความเป็นรัฐไทยที่ใช้อำนาจเข้าปกครองรัฐ ที่มีลักษณะไม่ธรรมดา ถ้าจะให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่สลับซับซ้อนของมุสลิมมาเลย์เฟื่องฟู การปกครองของไทยจะต้องยืดหยุ่นและแยกเป็นส่วนตัวๆ ไปและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Holst (2008: unpedge) ได้ศึกษาทรัพยากรการเมืองแท้และการกบฏ: หวนรำลึกถึงความไม่พอใจของคนอาจะห์ประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่า ในการพัฒนาพื้นที่ที่อุดมด้วยทรัพยากรประชากรดั้งเดิมมักจะเกิดความขัดแย้งกับโครงการพัฒนาของรัฐที่มุ่งผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญความไม่พอใจเป็นจุดใหญ่ของความขัดแย้ง ในเรื่องของ อัตลักษณ์ภายในชุมชนที่ได้รับผลกระทบที่นำไปสู่การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสถาบันที่ขึ้นอยู่หรือที่ไม่ขึ้นอยู่ในสถานการณ์ที่ขาดระบบการเมืองเชิงพหุภาค ความคิดที่มีลักษณะของความไม่พอใจเป็นแรงผลักดัน ผสมกับการโคดเคี้ยวทางการเมืองที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบทางการเมือง เนื่องจากความไม่พอใจเป็นแกนหลักต่อความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและความไม่สงบทางสังคม การมีสถาบันแบบพหุภาค และมีการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งทรงคุณค่าทางการเมืองที่แท้จริง ในการที่จะรักษาความมั่นคงในเขตที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร

2. การจัดทำกลยุทธ์

ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่ในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ด้วยชุมชนรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในพื้นที่เองเพราะปัญหาของประชาชนในพื้นที่เกิดจากปัญหาอะไร คนในพื้นที่ย่อมรู้ดีกว่าคนอื่นดังนั้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและสาเหตุการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษารวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนย่อมจะชัดเจนและตรงประเด็นจะส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาและแก้ไขให้ตรงจุด สนับสนุนให้ชุมชนรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีความพร้อมเพื่าระวังหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภารกิจงานการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน โดยอาศัยข้อมูลโอกาสและอุปสรรคที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก และจุดแข็ง จุดอ่อนที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หาญชนะ มูลพันธุ์ (2553: บทคัดย่อ) ผลสำเร็จของอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมืองมุกดาหาร พบว่า ผลสำเร็จขึ้นตอนการดำเนินการก่อนเกิดภัย มีการจัดทำแผนและเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้ล่วงหน้า โดยแต่ละเทศบาลมีการประชุมกำหนดแผน เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการเตรียมบุคลากร ยานพาหนะ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งฝึกชุดใหม่และฝึกทบทวนให้ชุดเดิมทุกปี มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกเทศบาลตำบล มีเครือข่ายเพื่อแจ้งเตือนภัยทุกชุมชน ผลสำเร็จขึ้นตอนขณะเกิดภัย มีการเตรียมความพร้อมเพื่าระวังตลอด 24 ชั่วโมง ณ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของแต่ละเทศบาล หากศูนย์ฯ ได้รับแจ้งว่าเกิดภัยและได้ประเมินภัยที่เกิดเพื่อทราบสถานการณ์ของภัย ก็จะจัดชุดเคลื่อนที่เร็วเพื่อเข้าไปช่วยเหลือในทันที เพื่อช่วยเหลือและรายงานสถานการณ์ หากมีความรุนแรง ศูนย์จะประสานงานเครือข่ายเพื่อเข้าดำเนินการช่วยเหลือและบรรเทาภัย กรณีผู้ได้รับบาดเจ็บ ศูนย์จะดำเนินการนำส่งเพื่อทำการรักษาพยาบาลต่อไป ขึ้นตอนหลังเกิดภัย มีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่เป็นหน่วยเผชิญเหตุเบื้องต้นและบำบัด พื้นฟู ผู้ได้รับความเดือดร้อนตามสมควรของแต่ละเทศบาล แนวทางในการพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จของอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างยั่งยืนของเทศบาลในเขตอำเภอเมืองมุกดาหาร ควรจัดฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้มีความชำนาญ มีทักษะเป็นมืออาชีพ ตลอดจนจัดหายานพาหนะ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ในการกู้ชีพ/ กู้ภัย ให้ทันสมัยและพร้อมใช้งานเสมอ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่จะร่วมกันทุกเทศบาลเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการตลอดทั้งมุ่งเน้นให้บุคลากรด้านกู้ชีพ/ กู้ภัย มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสียสละ และให้ความสำคัญในการให้ขวัญกำลังใจ โดยการมอบรางวัลและให้สวัสดิการต่างๆ หากเกิดความเสียหายจากการปฏิบัติกู้ชีพ/ กู้ภัย

3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์

ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำกลยุทธ์ และนโยบายไปสู่แผนการดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ หรือวิธีการดำเนินงานซึ่งกระบวนการนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรม โครงสร้าง หรือระบบการบริหาร เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เครือข่ายอาสาสมัครชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทราบว่าเป้าหมายของตนเองที่ชัดเจนนั้นคืออะไร และควรที่จะดำเนินการในเรื่องใดก่อน ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจเป้าหมายที่ไม่คลาดเคลื่อนแล้ว ช่วยให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมพอดีสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2550) ซึ่งได้กล่าวถึงอุปสรรคในการทำงานของเครือข่ายว่ากรณีที่เครือข่ายไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมตามที่ต้องการ หากเป็นเพียงเครือข่ายที่ถูกใช้เป็นเวทีปรึกษาหารือระหว่างตัวแสดงต่างๆ แน่แน่นอนว่าการร่วมมือเป็นเครือข่ายย่อมไม่เกิดประโยชน์อันใด หากการปรึกษาหารือระหว่างตัวแสดงต่างๆ ในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถนำไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

4. การประเมินกลยุทธ์

ใช้ในการตรวจสอบกิจกรรมและผลการดำเนินงานของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานจริงและผลการดำเนินงานที่ต้องการเป็นการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามกลยุทธ์และการปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่มีความเบี่ยงเบนไปจากแผนที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อสร้างความแน่ใจว่าการใช้ทรัพยากร ตลอดจนการปฏิบัติงานของสมาชิกเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านจะไปในทิศทางที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่โอกาสและอุปสรรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการควบคุมตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ผู้นำเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ David Fred R., (1997, p.11.) กล่าวว่า การควบคุมและการประเมินผล (control and evaluation) เป็นการจัดวางระบบการควบคุมและระบบสนับสนุนต่างๆ เพื่อแสวงหาข้อมูลและข้อสรุปในการวัดผลงานกับมาตรฐานการปรับแก้และการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานที่ต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมองค์กรให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ ศรีวงษา (2550) กล่าวว่า การประเมินและการควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and Strategic Control) การควบคุมเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการพิจารณาว่ากลยุทธ์ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อการดำเนินงานหรือไม่

5. การควบคุมกำกับกลยุทธ์

เพื่อติดตามการปฏิบัติงานตามแผนและการปรับปรุงแผนการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ทุกชุมชนจะได้รับการควบคุมกำกับกลยุทธ์จากเจ้าหน้าที่รัฐที่จะทำการจัดวางระบบการควบคุมและระบบสนับสนุนต่างๆ เพื่อแสวงหาข้อมูลและ

ข้อสรุป ในการวัดผลงานกับมาตรฐานการปรับแก้และการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานในการทำงานของซุคร์กษาความปลอดภัยหมู่บ้านเพื่อพัฒนาและส่งเสริมซุคร์กษาความปลอดภัยหมู่บ้านตามความจำเป็นในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายโดยพิจารณาว่ากลยุทธ์ที่วางไว้สามารถปฏิบัติตามให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อการปฏิบัติงานได้หรือไม่ ทำให้การทำงานของซุคร์กษาความปลอดภัยหมู่บ้านขาดความคล่องตัวในการล่าช้าในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Gary (2004, pp.19-20) ที่ได้แนะนำว่า ในเรื่องของรูปแบบการจัดโครงสร้างขององค์กรนั้น นิยมจัดตามแนวราบ โดยเฉพาะโครงสร้างที่เป็นรูปพีระมิดที่มีสายการบังคับบัญชาสูงหลายชั้นแบบดั้งเดิมนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยมีแนวโน้มลดสายการบังคับบัญชาให้สั้นลง กลายเป็นโครงสร้างองค์กรแบบแนวราบ ที่มีสายการบังคับบัญชาที่สั้นลง การดำเนินการต่างๆ จะมีความคล่องตัว รวดเร็วขึ้น และที่สำคัญคือ บุคลากรระดับล่างมีอิสระในการทำงานมากขึ้น และยังสอดคล้องกับ Robbins & Coulter (2005, p.8) กล่าวว่า Henri Fayol นักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศสเป็นบิดาของทฤษฎีการบริหารจัดการปฏิบัติ (Operational Management Theory) เป็นคนแรกที่กล่าวถึงหน้าที่สำคัญของการจัดการมี 5 หน้าที่ คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organization) 3) การบังคับบัญชา (Commanding) 4) การประสานงาน (Coordinating) 5) การควบคุม (Controlling) และต่อมาได้เปลี่ยนแปลงไปเป็น 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) 4) การอำนวยการ (Directing) 5) การควบคุม (Controlling) แต่ในปัจจุบันนี้หน้าที่ต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้มีเพียง 4 ประการคือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) ซึ่งหน้าที่ของการวางแผนนั้นคือการกำหนดเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการรวบรวมและประสานงานกิจกรรมต่างๆ การจัดองค์การ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ บุคคลที่จะเป็นผู้รับผิดชอบและปฏิบัติงาน การจัดโครงสร้างองค์การ การจัดกลุ่มงานและการกำหนดสายการบังคับบัญชา การนำ หมายถึง การสั่งการและการจูงใจให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ การควบคุม เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นกระบวนการจัดการ (Management Process) จึงเป็นขั้นตอนต่อเนื่องของหน้าที่การจัดการ อันได้แก่การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุมตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในภาพรวมของซุคร์กษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) พบว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายซุคร์กษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทั้ง 16 ตำบล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1.1 อาสาสมัครศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากขาดสวัสดิการ งบประมาณในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ดำรงชีวิตด้วยการทำการเกษตร ไม่มีความพร้อมในเรื่องภาษา ก่อให้เกิดปัญหาความไม่มั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลทางด้านสุขภาพจิตของบุคคลทำให้เกิดความท้อแท้สิ้นหวังต่างๆ ตามมา จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อาสาสมัครศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและทุกหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญเข้ามาแก้ไขในส่วนของเศรษฐกิจและสังคม เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของอาสาสมัครศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยยึดหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดความรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการด้านธุรกิจ เช่น การเสริมสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน สนับสนุนให้เกิดธุรกิจชุมชน โดยใช้อาสาสมัครศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ ควรมีหลักคิดสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ให้ภาคประชาชนเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาความยากจน 2) ใช้หลักการพัฒนาที่มีพื้นที่เป็นตัวตั้งและทุกฝ่ายในพื้นที่ประสานความร่วมมือกัน 3) ทุกฝ่ายซึ่งอยู่นอกพื้นที่ควรประสานความร่วมมือในการเข้าไปสนับสนุนการแก้ปัญหาความยากจนซึ่งดำเนินการ โดยฝ่ายที่อยู่ในพื้นที่ 4) ควรมีระบบข้อมูลและการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาความยากจน 5) ควรมีนโยบายข้อกำหนดและมีระบบงบประมาณที่สนับสนุนและเอื้อต่อการแก้ปัญหาความยากจน และสิ่งที่มีความจำเป็นจะต้องปรับแก้และดำเนินการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1.2 การมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ควรประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมประชาคมชุมชนเพื่อการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของตนเองและชุมชน ตลอดจนการเสนอปัญหาและความต้องการของศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายและกิจกรรมนี้จะส่งผลให้กิจกรรมด้านอื่นสัมฤทธิ์ผลตามมาในอนาคต

1.3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและทุกหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เข้ามามีส่วนร่วมประชุมประชาคมชุมชน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการลงมติคัดเลือก โครงการหรือกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น

1.4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและทุกหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ได้เห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยให้ศึกษาศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสมทบแรงงานและการสมทบทุนหรือเครื่องมือ-อุปกรณ์ต่างๆ ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้มีความผูกพันเป็นเจ้าของโครงการร่วมกันอย่างแท้จริง

1.5 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและทุกหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง โดยให้ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เห็นความสำคัญและร่วมกันสำรวจข้อมูล วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาร่วมกัน ติดตามตรวจสอบการทำงาน of หน่วยงานราชการ ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการชุมชน ว่ามีความโปร่งใสและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำข้อมูลจากการประเมินผลไปใช้ในการตัดสินใจที่จะดำเนิน โครงการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาของชุมชนต่อไป

1.6 การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและทุกหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรรับฟังความคิดเห็นของชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ก่อนจะกำหนดแผนงานของโครงการต่างๆ โดยการสำรวจปัญหาความต้องการที่แท้จริง และสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน มีการฝึกอบรมหรือประชุมชี้แจงให้ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ก่อนที่จะให้ร่วมกันกำหนดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ

1.7 การติดตามกำกับดูแลในการดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องควรช่วยกันตรวจสอบ ดูแลทุกโครงการอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ และการบริหารจัดการงบประมาณของส่วนรวม ทำให้การดำเนินโครงการต่างๆ ที่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เป็นผู้บริหารจัดการเองไม่บรรลุตามเป้าหมายอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดกฎระเบียบและแนวทางในการบริหารจัดการโครงการขึ้นเอง เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้เป็นการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถเป็นองค์กรขนาดเล็กที่มีศักยภาพสูงขึ้น

1.8 ผู้นำชุมชนควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนควรเป็นนักประชาธิปไตย โดยนาระบบการมีส่วนร่วมมาใช้ในการปกครองท้องถิ่นระดับหมู่บ้านให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

1.9 การแก้ไขปัญหาอื่นๆ ของชุมชน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนสร้างเครือข่ายประชาชนให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีกันของราษฎร ควรพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้นำชุมชนให้เป็นนักประชาธิปไตยมีใจกว้างยอมรับแนวคิดของผู้อื่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ควรสนับสนุนในการพัฒนาหมู่บ้านในทุกๆ ด้าน ให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขปัญหาสาเหตุ และปัญหาสังคมทั่วไปด้วย ควรมีการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพให้แก่ประชาชน ไม่ควรทำโครงการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน

และสนับสนุนให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการศึกษานุเคราะห์หลานให้ได้รับการศึกษาในระดับสูงให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมให้แก่ชุมชนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น

1.10 การพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ 1) ความเข้มแข็งของชุมชน 2) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปกครองท้องถิ่น 3) แรงจูงใจ 4) บทบาทผู้นำชุมชน 5) การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 6) บทบาทของประชาชนในชุมชน 7) ความพึงพอใจของประชาชน 8) ความรู้ความเข้าใจของประชาชน และ 9) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เพราะปัจจัยเหล่านี้จะอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกระบวนการอย่างจริงจัง ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 3) การจัดการเครือข่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกในเรื่องเดียวกันในแต่ละพื้นที่ โดยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและจัดทำเป็นผลสรุปร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในแต่ละพื้นที่ เพื่อพิจารณาว่าในแต่ละพื้นที่ที่มีการจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) แตกต่างกันอย่างไร และปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลทำให้การจัดการเชิงกลยุทธ์ของเครือข่ายชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ประสบผลสำเร็จ